

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torih, četrtkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerko pa ob 7. uri zvečer. — Občno izdanje stane: za jeden mesec f. — 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.60 „ „ . . . 4. — za pol leta . . . 5. — „ „ . . . 8. — za vse leto . . . 10. — „ „ . . . 16. — Na naročbe brez priložne naročnine se ne jemlje oziroma.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerko izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorako.

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnice in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravnništvo** ulica Caserma 15. Odprte reklamacije so proste poštnine.

„V edinosti je moč!“

Mesto tržaško in država.

Avstrijska država narasla je le korakoma do sedanje veličine. Te države niso dozdimali smagonski vojskovodje, ampak dežele, sestavljajoče našo cesarstvo, zbirale so prstovoljno, po pogodbah; pod okriljem žezla Habsburgov. In zato imenujejo Avstrijo po vsej pravici konglomerat različnih dežel in narodnosti. Razumno je samo ob sebi, da imajo te različne dežele in narodnosti tudi povsem različne interese, tako v duševnem kolikor v gnetnem pogledu. V nekaterih krajih je poštovati izključno le gospodarstvo in kmetijske koristi, v drugih krajih prevladuje zopet industrija in obrtalijska, po nekod sta industrija in kmetijstvo zajedno na prilično visoki stopnji razvika, in slednjič je pri nas v Trstu poštovati v prvi vrsti koristi velike svetovne trgovine. Mimo tega treba pomisliti, da se posamične pokrajine oziroma narodnosti niso — ker se niso mogle — razvijale enakomerno v duševnem pogledu; kajti nekatere pokrajine — kakor n. pr. naš avstrijski jug — so bile bolj izpostavljene vihram burnih časov, nego druge. A ne le viharji časi, ampak tudi zgrešena politika avstrijske birokracije je kriva, da so nekatere narodnosti zastale v kulturi. Hoteli so nam namreč umetnim putem ustvariti jednotno — seveda nemško državo in tej namišljeni nemški jednotnosti so žrtvovali blaginjo in napredek posamičnih pokrajin oziroma narodnosti. Seveda so napravili grozen fiasco se svojimi neumisljenimi napori: Avstrija je še danes skupina raznih narodnosti, kakor je bila pred 100 in 200 leti, in kakor ostane tudi v bodoče.

Zbok raznovrstnosti semljepisne lege in naravnih svojstvi posamičnih pokrajin na jedni strani in napačnega postopanja naših državnikov glede na rasno, zlasti slovaneka plemena, na drugi strani, se morajo križati duševne in gnetne koristi posamičnih dežel in narodnosti. Steharna seja naše poslanske zbornice nam je živa priča o tej letini.

Ta različnost v interesih je neusahljiv vir najmnogovrstnejših tožbam, jadikovanjem in — zavisti. Kar je jednemu prav in ljubo, to isto bode v oči drugega. Ko gre za skupno, v prvi vrsti pa dinastične interese, tedaj so pač navadno jedini zastopniki raznih dežel; ali kakor hitro zahtevajo česa zastopniki dosejati v vsakem pogledu zanemarjenih dežel in narodnosti, tedaj je gotovo upor od strani zastopnikov drugih srečnejših pokrajin.

V tem hitanju, v teh večnih borbah in

pojavih nevoščljivosti, zavzimlje naše mesto Tržaško neko posebno, ugodno stališče. Za razvoj našega mesta, odnosno povzdigo naše trgovine so — v si. Kdo ne ve, koliko milijonov je še potrosila naša država v prid Trstu, kdo ne ve, koliko denarja je potrla gradnja nove luke in javnih skladišč; kdo ne ve, kako brižno se potresa naša vlada za naše veliko parobrodno društvo, avstrijski Lloyd? Mnogokatero ostro in — kdo bi hotel to tajiti? — opravičeno besedo je bilo sicer, osebnost v poslednji dobi, čitati v raznih časopisih o razmerah Tržaških, ali v tem so vsi jedini, da za Trst treba skrbeti, ne le zaradi Trsta samega, ampak zaradi državnih koristi. Govoreč o vprašanju naših javnih skladišč, rekla je upravna dni Praška „Politika“, da gre tu sicer za pone-srečeno špekulacijo občine in trgovinske zbornice Tržaške, ali zajedno tudi za razvoj največjega pomorskega pristanišča monarhije, in s tega stališča — pravi omenjeni list — ni možno ugovarjati namerovani državnim pomoči javnim skladiščem. Dalje pravi „Politika“, da je Tržaško pristanišče velikanske važnosti za vso državo in tudi Čoska se mora sanjati za razvoj Trsta. Praški list opisuje na to, kako da ogrska vlada skrbi za Reko, da more to mesto tek-movati s Trstom. Ogrske državne železnice so uvele skoro neverojetno nizke tarife, da le navajajo promet na Reko. Tako je n. pr. prevažanje blaga iz Prage preko Budimpešte na Reko ceneje nego iz Prage v Trst. Zato pa — zaključuje omenjeni list — nimamo nič proti temu, ako Avstrija stori vse mogoče za povzdigo Trsta in njegovega pristanišča.

Tu vidimo torej zopet, da naši sodržavljani ne poznajo zavisti z ozirom na naše mesto; vidimo, da prevladuje dobra volja na vseh straneh za povzdigo trgovine in žnjo tušno spojenega blagostanja v mestu Tržaškem. Nadejamo se, da tako državni kolikor parlamentarni činitelji ne zapno svojih žopov, ako bode razvoj tržaške trgovine zahteval novih žrtv. Sej gre tu — kakor se tudi naglašava obče — za koristi vse države, za oživiljenje in ukrepanje glavne žile vsej trgovini države avstrijske.

Na drugi strani pa tudi naše mesto ne sme pozabljati na svoje dolžnosti do države in ne sme — kakor se je dosedaj dogajalo le prerado — drano prezirati onih ozirov, koje mu nalaga dolžna hvala-žnost do vseh davkoplačeval-

cev brez razlike narodnosti, kateri poslednji morajo posezati globoko v svoje žepo v Tržaško korist.

Oni naši Tržaški avtonomni činitelji pa, ki se neprestano love za svojimi nedosežnimi „idejali“, naj se zavedo vendar enkrat, da od tam, kamor le preradi obračajo svoje oči, more priti le — propad našemu mestu, abdikacija kot svetovno tržišče.

Kakor kličemo mi avstrijsko državo na pomoč v svojih stiskah, tako mora tudi mesto Tržaško jednako merno služiti sebi in avstrijski državi ter negovati pravi avstrijski duh — duh spoštovanja in ljubezni do vseh narodnosti. Ako ne stori tega, pokaže le, da ni vredno toli zaželjene podpore.

Politiške vesti.

Znamenito odlikovanje. Kakor je izvedela Dunajska „Politische Corresp.“ dne 21. t. m., podelil je Njeg. Vel. cesar predsedniku francoske republike Carnotu veliki križec Štefanovega reda. Avstrijski odposlanik v Parizu, grof Hoyos, dobil je baje nalog, da izroči Carnotu dostojanstvena znamenja tega reda. — Kakor doznamo pozneje, vsprejel je Carnot dne 29. t. m. odposlanca grofa Hoyosa v službeni avdijenci. Grof Hoyos izročil je Carnotu o tej priliki znamenja Štefanovega reda. Odposlanec zagotavljal je Carnotu, da je bil cesar jako zadovoljen o svojem bivanju v Sv. Martinu (Menton). Carnot je naprosil odposlanca, da sporoči Nj. Vel. cesarju Carnotovo najiskrenejšo zahvalo. — Tega odlikovanja so veselimo tudi mi prav odkritosrdno, kajti isto je jamstvo prijateljskih odnosov med glavama dveh mogočnih držav: Avstrije in Francije. Ako poštujemo k temu še približanje Avstrije k Rusiji valed nove trgovinske pogodbe, potem pač lahko uvidi vsakdo v novi evropski konstelaciji novo jamstvo za ohranitev miru. To je vsekakor blažilna tolažba proti Tulonskemu znanemu računu: „1 + 1 = 3“, kajti sedaj ne stojiti več na jedni strani Francija in Rusija, na drugi pa trovezza, ampak vsaj Nemčija in Avstrija približati se Rusiji in poslednja s tem odlikovanjem tudi Franciji.

Skupno ministersko posvetovanje končalo je dne 29. t. m. Delegacije skličejo se koncem maja meseca. — Ogrski ministerski predsednik baron Wekerle vrnil se je v Budimpešto.

Shod socijalnih demokratov na Dunaju odobril je dne 29. t. m. štrajk, katerega je

vico svojih hrvatskih posestev za petinštirideset tisoč ogrskih forintov. Kaj pravite, amice kanonik?

Gospod Štefan se nekako zamišljen prijemlje za nos.

— Veste, kaj pravim, izpregovori naposled, da bi se utegnile velike sitnosti napraviti iz tega?

— Zakaj, admodum reverende amice?

— Ker sedi na pragu Soseda gospa Urša, in je baba zobata kakor zmaj. Kako izročiš posestvo gospodu konjušniku? Henin-govci smatrajo to za rodbinsko posestvo iure haereditario, katero mora na vsak način ostati v obitelji, in bi mogel svoj delež samo so-rodnikom prodati. Gospa Uršula se bo branila z nohti.

— Nič ne deje, nasmeje se porogljivo Madjar; jaz ne vem, da ste vi Hrvatje tako čudni svatje. Kaj je prav? Vse je prav, samo pripravno formulo moram dobiti. S formulo po našem zakonu lahko vse opravičim.

— Da čujemo, reče Štefan.

— Kakov jui haereditarium? Kralj je poklonil posestvo na pol Heningovcem, na pol Batorovcem. Kralj torej lahko dovoli, da moj gospodar svojo polovico komu drugemu

napovedalo 150 delavcev plinarne v predmestju Döbling. Štrajk se je razširil skoraj na vse Dunajske plinarne, toda isto preskrbele so si takoj drugih delavcev. Neredov o tem štrajku ni bilo. — O popoldanskem zborovanju istega dne razpravljalo se je o praznovanju 1. maja. Prvi je spregovoril nemški delegat Singer. Rekel je, da je praznovanje 1. maja za avstrijske, kakor za nemške delavce važno že zaradi tega, ker s tem praznovanjem dokazuje delavski stan svojo trdno voljo, da hoče doseči splošno volilno pravo in pa šurno delo. V tem, rekel je govornik, ko agitujemo za razširjenje volilnega prava, protestujemo zajedno proti privilegijam gospodujočih slojev, avstrijski delavci pa protestujejo s tem proti celokupni sestavi sedanjega socijalnega reda, katero ne oslanja na nasilstvo meščanstva. Nadalje izrazil je sočustvo nemških delavcev za avstrijske, izjavljajoč, da nemški delavci niso še dosegli vsega, kar jim gre, a ako bi se jim hotelo odvzeti to, kar so dosegli dolej, bile bi ceste kmalo posute s mrliči (!). Zahtevajo splošno volilno pravo tudi za ženske in za vsakega posamičnika od 20 let naprej. Boj za oslobojenje proletarijata da je svet in mednarodno.

Razpuščen občinski svet. Kakor poroča „Hlas Naroda“ v svoji številki z dne 29. t. m., razpustila je vlada občinski svet v Lomnicih radi zborovanja Mladočehov na minolo nedeljo, pri katerem zborovanju je med ostalimi govoril tudi v razpravi proti „Omladini“ obsojeni Sokol, kakor smo bili sporočili tudi mi.

Mednarodni zdravniški shod v Rimu. Do sedaj vpisalo se je k udeležitvi shoda 6000 oseb, med katerimi je 1140 ženskih. — Ob odprtju, katerega se je udeležila, kakor smo bili že sporočili, italijanska kralj. dvojica, bilo je splošno navdušenje. Zatorej je bilo elišti govornike le slabo. Govorili so: Za Avstrijo Nothnagel, za Belgijo Croeg, za Dansko Salomson, za Egipt Hasan paša, za Francijo Couchard, za Nemčijo Monöser, za Anglijo Mac Ormac, za Meksiko Lavista, za Norveško Laache, za Nizozemsko Stocies, za Portugalsko Roche, za Romunsko Eleverano, za Rusijo Šilikov, za Španjsko Ferd. y Aro, za Škotsko Hongreen, za Švico Koker, za Ogrsko Czatory. — Razprave pričelo se večeraj.

Različne vesti.

Cesarja v Opatiji. K obširnejšima brzojavnim poročiloma o sprejemu Nj. Vel. ce-

izroči. Ferdinand je mojemu gospodarju velik prijatelj, takisto tudi Tahemu, ker ve, da more ogrski prestol le po Batorji postati varno sedlo mlademu Maksu. Na pol mu je to že obljubil. In kar se dostaje izročitve posestva? Menda veste, kaj je vis legalis? Z Uršulo sem sklenil pogodbo, evo je. In Pallfy vzame polo iz neder, jo poda kanoniku in pripomni semeje se: Čitajte, kanonik! Je-li modro? Zet stare, Konjaki, jo je spisal. Čuden človek! Namazal sem mu dolge hrvatske brke z medom svojih besedij, in to hribovsko budalo mi je vse verjelo. O Tahem seveda nisem niti črhnil. Vašega brata sem, to se umeje, grdil tako na viden, češ, da ga takoj uklonim. To je oba omamilo, to je starki godilo. Uršula pojde odslej stanovat v goro, na Stobico. Sosed bo čist. Dombroja sem že navadil, kako se mu je vesti. Klanjati se je treba starki, sem mu dejal, da se ne izmiali kaj neapmetnega — potem pa kar iznenada konjušniku izročiti posestvo.

— Ali, deje kanonik vračaje pismo, po zakonu kraljevine Slavonije bi se morala pogodba proglasiti v stanovskem zboru, in sicer v pričo bana.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Kmetijski upor.

(8)

Zgodovinska povest šestnajstega veka.
Spišat August Šenoa, Preložil I. P. Planinski.
(Dalje.)

— Moj tem, ko se je veliki konjušnik, drkeč zastavo, na konji potil in od podagre nekako mrko gledal, prijah na vranci „judex curiae“, moj gospodar, rekoč gospodu Francišku: „Da si mi zdrav, brate Francišek, za Boga od kedaj se niva videla. Ti čepiš kakor star puščavnik v svojem zatišji moj Dravo in Savo. Kako se kaj imaš!“ — „Nič kaj ne, brate kraljevi sodnik.“ — „Pa kakova krivica ti je?“ — „Troje nadlog je prišlo nad me, brate Andrej. Najprej podagra, katera me strašansko muči, potem Turki, ki vedno bliže pritiskajo, a tretjič moj mili avak Nikola Zrinjski. Poklonil je svoji sestri Jeleni Božjakovino, a letos se mu je zazdelo, pa je vrgel mene in sestro na polje. Lep brat je to, je-li? Nikola je hujši od Turčina.“ — „Vem za to vašo pravdo. E, Nikola je Nikola, in kralj se boji teh Zrinjskih. A kjo živiš navadno?“ — „Danes tukaj, jutri tam,

kakor cigan. Sedaj v Mojmorji, sedaj v Zablači, sedaj na gradu Stettenbergu na Štirskem, sedaj zopet na svoji pusti v Borenji. Imam hvala Bogu tudi brex Božjakovino dovolj, ali nikjer si ne morem napraviti pravega gnezda in moja gospa Jelena se jesti brez konca in kraja.“ — Zdajci Bator nekoliko pomislil in deje tako v šali: „Brate, ali imaš kaj novcev?“ — „Bi se še dobil, hvala Bogu, kak gro id pri meni, pravi Tahi.“ — „Čuj me, reče Bator, jaz imam polovico dveh posestev doli na kraji sveta, Sosed in Stobico. Sosed stoji ob Savi, ravno aredi Štirske in Šomodja. Teh dvoje posestev kakor da je Bog vatvaril zate. Meni ne koristite mnogo, daleč ste. Raje bi si kupil tu kako posestvo. Kupi Sosed in Stobico.“ — „Za koliko daš svoj del?“ praša Tahi. — „Po ceni, vse dam za petdeset tisoč ogrskih forintov.“ Tahi nekako zavrti glavo in hoče nekaj odgovoriti, ali trobente zatrobijo, mladi kralj gre na holm in zastavonosci se zbirajo. Moj gospodar, videč, da se sedaj pri tem vpitji ni moči razgovarjati, zakliče Tahiju pri slovesi: „Pridi nocoj k meni, da se pogodiva!“ Šla sta vsak sebi, drugi dan pa mi je povedal moj gospodar, da je Francišku Tahiju prodal polo-

sarja (v večernem izdanju „Edinosti“ z dne 29. t. m.) dodajemo še te-le podrobnosti: Nj. Vel. cesar odklonil je obširnejši službeni vsprejem, le ces. namestnik Rinaldini s predsedniškim tajnikom in okrajnim glavarjem Fabianijem pričakovali so v svečani službeni opravi Nj. Vel. na postaji v Matuljeh. Ko se je pripeljal ob 8. uri 40 min. nemški cesar na postajo, nagovoril je vit. Rinaldinija, kateri je predstavil cesarju okrajnega glavarja. Nemški cesar razgovarjal se je z vitezom Rinaldinijem nad četrt ure; izjavil se je jako pohvalno o Opatiji. Točno ob 9. uri dospel je dvorni vlak s cesarjem Franjem Josipom. Vlada sta se objela in poljubila. Tudi naš cesar nagovoril je milostno viteza Rinaldinija. Vožnjo v Opatijo opisali smo v navedenih brzojavnih poročilih. Pri uhoju v hotel „Stofanie“ zbrali so se: nadvojvoda Josip z Reke, dež. glavar istrski dr. Campitelli, kontreadmiral Seemann, poveljnik nemške vojne ladije „Moltke“ kapetan Koch, vodstvo kopelji in več drugih dostojanstvenikov. Cesar Fran Josip vstopil je v svoje sobe, žnjim nemški cesar. Vlada sta se objela in poljubila. Tudi naš cesar nagovoril je milostno viteza Rinaldinija. Vožnjo v Opatijo opisali smo v navedenih brzojavnih poročilih. Pri uhoju v hotel „Stofanie“ zbrali so se: nadvojvoda Josip z Reke, dež. glavar istrski dr. Campitelli, kontreadmiral Seemann, poveljnik nemške vojne ladije „Moltke“ kapetan Koch, vodstvo kopelji in več drugih dostojanstvenikov. Cesar Fran Josip vstopil je v svoje sobe, žnjim nemški cesar. Vlada sta se objela in poljubila. Tudi naš cesar nagovoril je milostno viteza Rinaldinija.

Ob 1. uri šel je naš cesar na zajutrek k nemški cesarski dvojici v letovišče Amalija, potem pa sta se vkrcala vladarja s spremstvom na jahto „Christabel“, katera je odpeljala visoke izletnike od Lovrana do Mošćenice. Pozneje stopila je najviša in visoka gospođa na nemško ladijo „Moltke“ na čaj. Povabljenih je bilo 60 oseb. — Ko je gospođa stopila na suho, podal je cesar Fran Josip nemški cesarici roko in jo spremil do letovišča „Amalija“. Ob 6½ uri podal se je cesar zopet k nemški cesarski dvojici na večerjo. Kadarkoli sta se pokazala vladarja, pozdravljalo ju je ljudstvo z viharimi živjolkic. Večerje so se udeležili poleg Nj. Vel. članstev povabljeni gostje: glavni pobočnik grof Paar in krilna pobočnica, vitez Rinaldini, odposlanec grof Eulenburg, kapetan Koch, dvorni propovednik dr. Frommel in spremstvo nemške cesarske dvojice.

Ob 8½ uri zvečer odpeljal se je naš cesar od letovišča „Amalija“ naravnost na kolodvor, sprumiljal ga je nemški cesar. Vitez Rinaldini vozil se je kakih 100 korakov pred cesarskim vozom. Mnogostevilno občinstva pozdravljalo je cesarja ob odhodu še burnejše, kakor o prihodu. Na kolodvoru pričakovala sta Nj. Vel. dež. glavar Campitelli in okr. glavar Fabiani. Nj. Vel. cesar izrekel je vitez Rinaldiniju svojo zadovoljnost o navdušenem sprejemu, ter mu naročil, da izreče patrijotiskemu prebivalstvu Najvišjo zahvalo. Med viharimi „živio“-klici pred kolodvorom zbrane množice odpeljal se je dvorni vlak ob 9. uri zvečer.

Dodati nam je še, da je priredilo o mraku patrijotisko prebivalstvo sijajno razsvetljavo v Opatiji, na Voloskem in v Matuljeh. Cesta iz Opatije do kolodvora v Matuljeh bila je obrobljena z razsvetljenimi lampijoni, na gorovju pa so plamteli kresovi. Prizor bil je prekrasen. Tudi na pomolu Roškega pristanišča, ki se vidi iz Opatije, gorel je velikanski kres.

Nemški cesar na Dunaju. Kakor poročajo dne 29. t. m. z Dunaja, vrne nemški cesar našemu cesarju obisk, ko se bode vračal iz Opatije v Berlin. Cesar Viljem bode o tej priliki stanoval v cesarjevem gradu v Schönbrunnu pri Dunaju. Njemu v čast priredi se slavnostna predstava v opornem gledališču.

Naučni minister vitez Madejski obiskal je dne 28. t. m. pomorsko akademijo v Matuljeh. Izpraševal je gojence iz matematike, nemškega in angleškega jezika. Čujemo, da obišče minister pred svojim odhodom na Dunaj tudi Gorico.

Premeščena konzula. Italijanski podkonzul v Tunizu, odvetnik Girotti, premeščen je v Trst, na njegovo mesto pride iz Trsta konzul grof Romano.

Naša javna skladišča so se otvorila — kakor znano — dne 1. julija 1891. V nabavo naložne glavnice najelo se je dvojno posojilo: jedno od 800.000 gld., drugo od okroglih 10 milijonov. Od začetka do danes je izkazalo to podjetje sleharno leto deficit ali pri-

manjkaj. V letu 1891 je bilo primankljaja 113.000 gld., v letu 1892 169.000 gld. in v letu 1893 kakih 155.000 gld.; skupno torej 437.000 gld.

Ta svotica ni kar si bode. In kmalu je zavlada obče prepričanje — tudi mej onimi, ki so zavrnili to podjetje —, da tako ni mogoče dalje, ter da je ni rešitve, ako ne prikaže država na pomoč. Seveda so si tržaški zastopniki mislili to pomoč drugače nego si jo mislimo mi in z nami vsi tiisti, kateri res žele trajnega poboljšanja. Oni so želeli, da naj vlada kar jednostavno prevzame ves deficit na svoje rame ter da naj podjetju javnih skladišč mimo tega zagotovi toliko in toliko obresti, prepustivši je sedanji upravi. Tej želji vlada nikakor ne more in ne sme vneti ampak jej ne preostaja drugega nego, da vzame upravo skladišč v svoje lastne roke.

Tržaška posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z omejenim poročtvom, bode imela prihodnjo nedeljo svoj II. redni občni zbor po še objavljenem vopredu. Iz letnega poročila posnemljemo, da je ta naš preproben zavod vrlo napredoval v drugem letu svojega obstanka. Skupni promet je znašal 116.877 gld. 61 nvč. in se je torej povišal v primeri s prometom leta 1892 za 52%. V minoletem letu je pristopilo na novo 87 zadrušnikov in je posojilnica prejela 2386 gld. 20 nvč. na novo uplađanih deležev. Hranilnihi ulog je prejela 23.236 gld. 1 nvč. Ta svota pa je gotovo veliko premajhna, ako pomislimo, koliko denarja znosijo naši posl in delavci v tuje zavode. V minoletem letu je dovolila posojilnica posojil proti uknjižbi na posestva 14.130 gld., na menjice pa 12.585 gld. Obresti so se plađevale jako točno, kajti koncem leta 1893 je bilo tirjati le 5 gld. 98 nvč. na zaostalih obrestih in 6 gld. 3 nvč. na zaostalih uradnih stroških čistega dobička je bilo 639 gld. 26 nvč., to je, kakih 12% zadrudnega kapitala. Z osirom pa na okolnost, da je ta naš zavod še mlad ter da ga treba kolikor umogoče ukrepi, predlaga načelnistvo, da se isplača zadrušnikom za leto 1893 le 5% dividenda; ostali dobiček pa naj se pridene rezervnemu zakladu. Poslednji zaklad pomnožil se je tokom leta 1893 na 379 gld. 52 nvč., h kateri svoti bode pristeti še oni del dobička, katerega določi občni zbor.

Za danes naj zadoščajo ti-le podatki, ker nam bode itak po obnem sboru obširnejše spregovoriti o tem zavodu. Opozarjamo samo še čestito zadrušnike, da se v velikem številu udeležijo zborovanja, katero se prične v nedeljo ob 10. uri predpoludne v prostorih „Del. podp. društva“.

Istrska posojilnica v Pulji imela je v minoletem letu skoro 260.000 gld. prometa, torej dan z dnevom preko 700 gld. Promet se je povečal v primeri s prejšnjim letom za 95.915 gld. 33 nvč. Posojilnica je dovolila v minoletem letu posojil na hipoteke, menjice in navedne zadolžnice gld. 60.392/47%. Vrnjenih je dobila posojil gld. 29.708/21. Čistega dobička je imela gld. 518/90%.

Vesolica pavskega društva „Hajdrih“ na Proseku vrnila se bode jutri, v nedeljo dne 1. aprila t. l. pri vsakem vremenu, po že priobčenem programu.

Policijsko. 40letnega čevljarja Mihalja M., stanujočega pri sv. Ivanu hāt. 119, zapri so zaradi nevarnega groženja. M. je namreč, pijan, ustavil nekega dočka, ki je vozil kamenje, ter ga silil, naj pusti voz in naj gre rajše žnjim v krmo. Ko je prestrašen doček klical na pomoč, osmerjal je M. prihitvele stražarje, kateri so ga hoteli pomiriti. — Predvčeršnjem popoldne vstopil je polic. oficijal g. Titz s štirimi polic. agenti v kavarno „Specchi“ na Velikem trgu, kjer je naprosil nekega elegantno opravljenega gospodiča, da ga spremi na policijo. Dotičnega gospodiča išče namreč mestni magistrat na Reki, ker je tam ukradel nekemu Schneiderju znesek 105 gld. Tat na Reki se je zval Ferd. Vritz, dotični gospodič v kavarni pa ni hotel ničesar znati o Vritzu, ampak protestoval je energično proti Titzovemu pozivu, roče se, da se imenuje Fritz Hauptstein, da je nemšk podanik ter da ga naj le spremijo na nemški konzulat. Toda vse rotenje mu ni pomagalo. Policijski uradniki spremili so ga tje, kamor so bili že prej namenjeni spremiti ga in tam so lepo preiskali gospodičovo žepo. „Navadni“ lopovi so skoraj vedno brez legitimacij, toda „fini“, kakor je

Hauptstein ali Vritz, imajo legitimacij na izbero. Čujte, kaj so našli v gospodičevih žepih: avstrijski popotni list na ime Emil Jarmulski, gozdar iz Ustrona v Sileziji; legitimacijo na ime Oskar Matthies, agent zavarovalne družbe „Victoria“ v Berlinu; vojašk popotni list na ime Friderik Viljem Hauptstein iz Frankobroda; avstrijski vojašk popotni list na ime Emil Jarmulski, železnišk uradnik iz Novega Tišina na Moravskem; potrdilo za prosto vožnjo na južni železnici na ime Vilim Luksinger in še več drugih legitimacij, katere so pa bričkone vse ponarejene. Ta junak nastanil se je v hotelu „della Ville“ pod imenom Karol Paškens. Iz tega je razvidno, da mora biti „gospod“ Vritz-Hauptstein-Jarmulski-Matthies-Luksinger-Paškens slepar prve vrste. Raume se samo ob sebi, da ga čuvajo na policiji liki biser. — Predvčeršnjem prijel je polic. nadzornik g. Nučić 19letnega slikarja Ernesta M. Schropfa iz Saksone, baš ko se je vrnil na parniku od izleta v Koper. Schropfel je brez legitimacij; (kakó lahko bi mu gornji lopov posodil kake štiri!), a pri njem našli so samo 5 zlatov po 20 mark, 4. gld. v avstrijskih bankovcih in drugih vrednostnih predmetov, o katerih revše ne zna, kako so prišli v njegovo žepo. Na Schropfa pazila je tržaška policija še nekoliko dni, ker je veselo živel v družbi raznih tržaških „devio“, katerim je podaril mnogo vrednostnih predmetov. Zapri so tudi njegovo družico „devio“ Josipino Stefanutti, kateri je Schropfel podaril več zlatnine.

Neznana smrt. 50letni kurjač pri državni železnici Ivan Primožič odpeljal se je v četrtek popoldne v službi s vlakom v Herpolje. Ko je vlak prišel ob 6½ uri na postajo Boršt, bilo je Primožiču tako slabo, da je moral zapustiti vlak. Železniški uradniki so ga spravili pod stroho in brzojavili na postajo pri sv. Andreju v Trstu po zdravnika. Ko je pa prihitel železniški zdravnik g. dr. Mandić v Boršt, bil je Primožič že mrtev. Pokojni bil je bolan na srcu in bil je poslednji čas v zdravniški oskrbi. Truplo so prepeljali v Trst, kjer so je izročili tu bivajoči rodbini pokojnikov.

Sednjsko. 40letni izvošček Ivan Bizjak iz Planine, dobil je zaradi teškega telesnega poškodovanja 2 meseca ječe. — 16letni mesarski vajenec Peter Trani in njegov 16letni drug Anton Corsi iz Pirana, dobila sta zaradi hudodelstva tatvine prvi 3 in drugi 4 meseca supora.

Ponesrečen zrakovplovec. Iz Pariza javljajo, da se je nedavno s akoplovec Wilton vzdignil s svojim zrakovplovom pri mestu Caunos (južna Francija) kakih 500 m. visoko. Wilton ni maral čolnča pod zrakovplovom, ampak držal se je le za vrvi pod istim, da s tem pokaže svoj pogum. Kar mu je primanjalo moči in nearečnejš padel je iz te ogromne višotine na zemljo. Njegovo truplo našli so na obrežju sredozemskega morja grozno strto.

Koledar. Danes (31.): Amos, p.; Mo-deat, šk. — Jutri (1. aprila): 1. povelikon. (bela) nedelja. Hugon, šk. — V ponedeljek (2.): František Pavl., op.; Apijan, m. — Zadnji krajeec. — Solnce izide ob 5. uri 49 min., zatoni ob 6. uri 20 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri jutraj 13/7 stop., ob 2. pop. 16/5 stop.

Najnovejše vesti.

Dunaj 30. Cesar vrnil se je ob 9. uri 40 min. iz Opatije.

Dunaj 30. V vseh plinarnah zagotovljeno je nadaljevanje dela, ker so najele pomočnih delavcev. Doslej ni bilo izgredev.

Dunaj 30. Shod socijalnih demokratov sklenil je, da ne odstopi od demonstracij dne 1. maja ter da pozove 1. maja avstrijsko vlado v demonstrativnih shodih, da prične razpravo s drugimi obrtnimi državami zaradi mednarodne ustanovitve šurnega dela. Najprvo se v Avstriji mora priboriti šurno delo za rudarje.

Zagreb 30. Nadškofom v Zagrebu imenovan je škof v Senju, mgr. Juraj Posilović.

Budimpešta 30. Vsi vlaki privajajo na tisoče ljudi. Mesto je v žalnih zastavah, kolodvor zapadne železnice je preprečen s črnim suknom. V Čakaturu, Kanži in drugih mestih, mimo katerih ide vlak s Košutovim truplom, zbranega je mnogo ljudstva in razne deputacije.

Trgovinski brzojavi.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 7/30—7/31, za jesen 7/51—7/53. Koruza za maj-juni 5/03 do 5/04 — — — — — Oves za spomlad 7/28 do 7/30. Pšenica nova od 77 kil. f. 7/30—7/35, od 78 kil. f. 7/40—7/45, od 79 kil. f. 7/50—7/55, od 80 kil. f. 7/55—7/65, od 81 kil. for. 7/65—7/70, Rž 5/55—5/75; oves novi 6/95 7/40. Ječmen 6/65—9/25; prosa 4—1/40. Slabe ponudbe pšenice, tudi povpraševanje omejeno. Prodalo se je 8.000 met. st., mirno, ali po stalnih, od včeraj 5 nč. dražjih cenah. Praga. Nerafinirani sladkor: malo posla. Za mare 16/70, april 16/70. Za maj 16/65. Nova roba september 15/80. Budimpešta. Špirit, 16/50—17.—. Havre. Kava Santos good average za mare 103.—, za juli 100/25 mirno. Hamburg. Santos good average za mare f. 83/75, maj 82/75, september 78/75, mirno.

Dunajska borza 30. marca 1894.

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	98/30	98/30
„ „ „ „ „ v srebru	98/10	98/10
Avstrijska renta v zlatu	119/55	119/50
„ „ „ „ „ v kronah	97/95	97/85
Kreditno akcije	370/10	370/50
London 10 Let.	124/55	124/55
Napoleoni	9/90	9/90
100 mark	61.—	60/97½
100 italj. lir	43/40	43/40

ZAHVALA.

Podpisano predsedništvo izreka g. Vinku Lavrenčiču svojo zahvalo, da je preskrbel ter plačal vožnjo 7 knjig povesti „Tisoč in ena noč“ ter da je podaril več snopičev tega dela.

V Trstu dne 29. marca 1894.

„Delatsko podporno društvo.“

Preddnik: M. Mandić. Tajnik: Stjepan Givčić.

SVOJI K SVOJIM!

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Belladonna“, poleg kavarno „Fabris“, priporoča se Slovencev v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako močnanom, kakor na deželo. Cl.

Gostilna Josipa Katalana v Rojanu, „Pri dvanaestih murvah“, priporoča se slovenskemu občinstvu za obilen obisk. — Točila se bodo samo domača izvrstna vina. 104-23

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprano mleko po 14 kr. liter nedosredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni št. 1. ima trgovino s mnogovrstnim lesnim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl.

Pozor! Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl Via Luzzatto vechio št. 12 prodajalnico sadja in zelenjave. Prodajam tudi vino v steklenicah, mleko, smetano t. t. d. Obetam dobro postrožbo, ker imam veliko zalogo blaga I. vrste. Priporočam se sl. občinstvu za obilen obisk. Z velepoštovanjem 52—27 Matevž Furian.

Prodajalnica

jedilnih stvari po jako nizki ceni. Prodaja Jozef Cerne Piazza della Caserma št. 1 (uhod Via Ghega). Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caverma, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago so časopisi v raznih slovanskih jeziki. Dobra postrožba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, Cl. kavarnar.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončnega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUSTVO vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Rojanu pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato poskrbljeno

prodajalnico jestvin

(v ulici Belvedere št. 3) pristopno zadrušnikom in nezadrušnikom, koji prvi se deležni letnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo

društveno krčmo v Rojanu (poprej Pertotova)

10 minut oddaljeno od mesta, z obširnimi senčnatim vrtom in dvema dvoranama, kjer se t. d. izborna domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrožba z gostimi in miznimi jedili. Priporoča tudi svojo

mesnico

v Rojanu (poprej Pertotova)

kjer se prodaja goveje in telečje meso, po najnižjih tržnih cenah Priporoča se slavnemu občinstvu in udom.

Novi člani

so se vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrtek od 6—7 ure zvečer in ob nedeljah od 9—10 ure predp. 104—5

Gostilna „Pri lepem razgledu“

Gregorja Čehovina pri sv. Alojziju se priporoča najtopleje slavnemu občinstvu. Toči se prav dobro črno vino po 32 in 38 nvč. in belo sladko po 40 nč. liter. (20)